88

ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE
Reg.No. 2/12883
Estd. June - 1998
Tal.Gadhinglaj, Dist.Kolhapur.
GADHINGLAJ

ISSN 2277- 8063

Navjyot

नवज्योत

International Interdisciplinary Research Journal
(Humanities, Social Sciences, Languages, Commerce & Management)

www.navjyot.net

I/C. PRINCIPAL
Arts, Commerce & Science College
Gadhinglaj, Dist. Kolhapur.

E-mail : editornavjyot@gmail.com

(A High Impact Factor, Quarterly, Peer Reviewed, Referred & Indexed Journal)
Navjyot / Vol. IX / Issue – II ISSN 2277-8063

CONTENT

Sr.No.	Title	Author	P.No.
1.	संमेलनाध्यक्ष मनोगत - महाराष्ट्रातील नव – सामाजिक चळवळी	प्रा.बाबासाहेब फलके	1-3
	नेहरूवादी सामजिक चळवळ		
2.	जागतिकीकरणाचे धोरण व नेहरू विचारधारा	प्रा.डॉ.रविंद्र पांडुरंगभणगे	4-7
3.	धर्मनिरपेक्ष चळवळ : काळाची गरज	प्रा.डॉ.लांडगे पीएस.	8-10
4.	पंडीत जवाहरलाल नेहरूचे अलि प्ततावाद धोरण	प्रा.डॉ.मनोज साताप्पा जाधव	11-13
5.	पंडीत जवाहरलाल नेहरू यांचे राष्ट्र निर्मानातील योगदानाचा एक विश्लेषणात्मक अभ्यास	डॉ.संभाजी संतोष पाटील	14-21
6.	पं.नेहरूंची भारतीय परराष्ट्र धोरणातील भूमिका	डॉ.अरुण गाडे, प्रा. विशाल कांबळे	22-30
7.	अलिप्ततावादी चळवळीची प्रासंगिकता : एक अध्ययन	प्रा. अमोल भाऊराव बंड	30-33
8.	पंडित नेहरू आणि राष्ट्र उभारणी	श्रेयश गुरुदास मोहिते	34-41
	कोरोना संकट		
9.	Convalescent Plasma Theory: A Ray of Hope for India	Meenal D. Patil, Dipali N. Godase	42-47
10.	कोरोना व चीनचे राजकारण	डॉ. अरुण चव्हाण	48-52
11.	कोरोना आणि राजकीय व्यवस्थेच्या मर्यादा	प्रा.डॉ. आण्णासाहेब हारदारे	53-55
12.	कोरोना संकट आणि भारत	प्रा.डॉ.प्रफुल्ल अ. राऊत	56-58
13.	लहान शहरातील गर्दी नियंत्रणाचे उपाय: गडहिंग्लज नगरपालिका क्षेत्राचा एक अभ्यास	डॉ.अनिल डी.पाटील	59-62
14.	कोरोना व लॉकडाऊनचा चिकित्सक अभ्यास	प्रा.बळवंतराव कुंडलीक जाधव	63-67
15.	कोरोना साथीचे जागतिक परिणाम	प्रा. ए. बी.मोहिते	68-71
16.	कोरोना महामारीनंतरचे जागतिक परिणाम व भारत	प्रा.एन .एल.गायकवाड	72-73
17.	कोरोना महामारीचे भारतातील राजकीय परिणाम	प्रा.धर्मवीर शाहू क्षीरसागर	74-78
18.	कोरोनाचे आंतरराष्ट्रीय राजकारणावरील झालेल्या परिणामाचे अध्ययन	भूपेंद्र किशोर बाणाईत	79-83
19.	कोरोना संकट आणि भारत	सौरभ संजय पाटील	84-87
20.	कोरोना संकट आणि भारतीय संतसाहित्याचा पर्याय	प्रा.सुजय बाबुराव पाटील	88-90
21.	कोरोना संकट आणि भारत	प्रा. दत्तात्रय कर्दपवार	91-94
22.	कोरोना संकट व भारत	प्रा.डॉ.संतोष शिवकुमार खत्री संदीप जगन्नाथ वारुळे	95-97
23.	कोरोना संकट व भारत	प्रा.संदीप शिवलिंग गाडे	98-100
24.	कोरोना : एक जैविक अस्त्र	डॉ.संदीप तुंडूरवार	101-108
25.	कोरोना संकट आणि जागतिक राजकारणाचे बदलते स्वरूप	प्रा.डॉ.विजय देठे	109-111

ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE GADHINGLAJ
Reg.No. 2/12883 Estd. June - 1998 Tal.Gadhinglaj Dist.Kolhapur

कोरोना महामारीचे भारतातील राजकीय परीणाम

सहा. प्रा. धर्मवीर शाहू क्षीरसागर

राज्यशास्त्र विभाग, ए.सी.एस. कॉलेज, गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर

प्रस्तावना:

सद्या कोवीड १९ या विषाणूमुळे निर्माण झालेली भयावह परीस्थिती मानवी अस्तित्वाच्या संघर्षातील ऐतिहासीक घटना मानावी लागेल. या जागतीक संकटाचा सामना करताना अमेरीकेसह जगातील लहान मोठया देशांची दमछाक होताना दिसते आहे. जागतीक आरोग्य संघटनेने कोरोना संकटाला जागतीक महामारी घोषित केले आहे. या विषाणूचा वाढता प्रसार अनेक देशाची चींताजनक ठरत आहे. नागरीकांचे प्राण वाचवयाचे की अर्थव्यवस्थेचा डोलारा सावरायचा या पेचात देश अडकले आहेत. या संकटाचे विविधांगी सकारात्मक व नकारात्मक परीणाम समोर येत आहेत. या महामारीसाठी अमेरीका व चीन हया बडया सत्ता एकमेकाला जबाबदार धरीत आहेत. हे नैसर्गिक वा मानवनिर्मित संकट आहे याबाबत निश्चितपणाने आत्ताच काही बोलता येत नसले तरी गोंधळाची परीस्थिती निवळल्यावर सत्य उजेडात येईल. देशांमधली स्थिती सांभाळताना . या संकटाचा सामना करताना राज्याची धांदल उडत आहे, प्रस्तापीत व्यवस्थेला खीळ बसली असून सर्वच क्षेत्रात प्रश्नांची शृखला तयार होताना दिसत आहे. युरोप व अमेरीकेमध्ये या महामारीचे भयंकर दुष्परीणाम दिसुन येत आहेत. अवाढव्य लोकसंखेच्या दृष्टीने या विषाणूचा प्रसार रोखणे भारतापुढे मोठे आव्हान बनले आहे. सदर शोध निबंधामध्ये कोरोना संकटामुळे निर्माण झालेले भारतातील राजकीय परीणाम समजून घेण्याचा प्रयत्न केला आहे.

उदि्दष्टे:

१. कोरोना या जागतीक संकटाविषयी माहीती जाणून घेणे.
२. कोरोना महामारीचे भारतातील राजकीय परीणाम समजून घेणे.

गृहितके:

१. कोरोमुळे मानवजातीपुढे भयंकर संकट निर्माण झाले आहे.
२. कोरोना महामारीमुळे भारतात स्थानिक पातळी ते देश पातळी पर्यंत विशिष्ट राजकीय परीणाम दिसून येत आहेत.

संशोधन पद्धती:

प्रस्तूत शोधनिबंधासाठी वर्णनात्मक पद्धतीचा अवलंब केला असून तथ्य संकलनासाठी व्दितीय माहीतीस्त्रोतांतर्गत, अनुशांगीक वेबसाईडस्, वर्तमानपत्रातील लेख यांचा आधार घेतला आहे.

कोरोना महामारी एक जागतीक संकट:

कोरोना हे एक विशिष्ट प्रकारच्या विषाणूचे कुटंब आहे ज्यामुळे प्राणी किंवा मनुष्यामध्ये विविध आजार निर्माण होतात. हे आजार बहूतांशी श्वसन व सर्दीशी निगडीत असतात. नुकताच कोवीड १९ या आजाराशी निगडीत नवीन विषाणू अस्तित्वात आला आहे. कोवीड १९ हा एक नवीन संसर्गजन्य आजार असून याची ओळख डिसेंबर २०१९ मध्ये सर्वप्रथम जगाला झाली. कोवीड १९ चा पहिला रूग्ण चीनमधील वुहान शहरात सापडला. या आजाराला जागतीक आरोग्य संघटनेने जागतीक महामारी घोषित केले. आज रोजी संपूर्ण जगात २१५ राष्ट्रांमध्ये एकुण ३४ लाख ८९ हजार ५३ एवढे कोरोना बाधीत रूग्ण असुन २ लाख ३९ हजार ५५९ लोकांचा मृत्यू झाला आहे. १ भारतामध्ये ३० जानेवारी २०२० पासून ४ मे २०२० पर्यंत ४२ हजार ५३३ एवढी रूग्ण संख्या झाली असून १ हजार ३७३ एवढया लोकांना आपला प्राण गमवावा लागला आहे. २ ताप, कोरडा खोकला, श्वसनास त्रास ही या आजाराची सामान्य लक्षणे आहेत. याशिवास डोकेदुखी, अतिसार, चव व गंध शक्ती हरवणे ईत्यादी लक्षणेही नव्याने समोर आल्याचे जागतीक आरोग्य संघटनेने जाहिर केले आहे.

राज्य सरकारे अधिक सजग असल्याचे दिसून येत आहे. भारतातील कोरोना संकटाला तबलिगी प्रकरणावरून धार्मिक रंग देण्याचा प्रयत्न झाला आहे. कोरोना महामारीच्या निमित्ताचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या भुमिकेबाबत राजकीय चर्चाविश्वात संमिश्र प्रतिक्रीया उमटल्याचे निदर्शनास आले. अमेरीकेला हायडोक्लोरोफीन देण्याचा निर्णय अमेरीकेच्या दबावाखाली घ्यावा लागला आहे. कोरोनाच्या पार्श्वभुमीवर देशपातळीवरील लॉकडाऊनमुळे स्थलांतरीतांचा प्रश्न गंभीर बनला आहे. घटकराज्यातील राजकीय नेतृत्वासमोर विविध समस्यांची साखळी निर्माण झालेली होत आहे. सामुहिक अस्तित्व व कल्याणासाठी राज्याच्या सक्षमीकरणाची निकड सरकारी आस्तापनांच्या कार्यावरून लक्षात येताना दिसत आहे. या संकटसमयी खाजगी यंत्रणा कुचकामी ठरताना दिसत आहेत. कोरोना संकटामुळे सत्ताकराणाच्या राजकारणाला अल्पसा ब्रेक लागल्याचे दिसून येत आहे. विविध हितसंबंधी गट आपले मुळ हितसंबंध दुर ठेवुन केवळ विशिष्ठ भौगोलिक क्षेत्रापूरते बंदिस्त होताना दिसत आहेत. गावे, तालुके, जिल्हे, व राज्य अशी कोरोना पासुन बचाव करणारी एक क्षेत्रीय हितसंबंधी रचना निर्माण झाल्याचे दिसून येते आहे. राजकीय प्रक्रियेला खीळ बसली आहे.

संदर्भसुची:

1.https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019,5.5.2020,4.47 pm

२ https://covid19.who.int/region/searo/country/in , 5.5.2020,4.52 pm

3 https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-coronaviruses , 5.5.2020,5.32 pm

4 https://www.mohfw.gov.in/index.php , 5.5.2020,6.07 pm

5https://en.wikipedia.org/wiki/Indian_local_government_response_to_the_COVID-19_pandemic , 6.6.2020,12.15pm

ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE GADHINGLAJ
Reg.No. 2/12883
Estd. June - 1998
Tal.Gadhinglaj, Dist.Kolhapur.